

Posudek vedoucího na bakalářskou práci Kateřiny Merklové *Vliv epistémické komunity na proces vytváření reformy veřejné politiky : případ Bílé knihy terciárního vzdělávání v České republice.*

Předmětem práce je příprava reformy terciárního vzdělávání v ČR jako příklad vytváření policy. Deklarovaným cílem práce je aplikace Haasovy teorie epistémických komunit a v užším slova smyslu Marierovy modifikace Haasovy teorie na roli skupiny tvůrců tzv. Bílé knihy terciárního vzdělávání. Práce je rozdělena do tří větších celků, přičemž první část představuje teoretický základ a druhé dvě části mají empirický charakter.

Hodnocení práce

Práce splňuje základní formální náležitosti (rozsah, způsob práce se zdroji, obligátní formální prvky).

Autorka zvolila téma, kterému není v domácím akademickém prostředí věnována téměř žádná pozornost – vzdor své aktuálnosti – a z toho důvodu se také nemohla opřít o žádnou domácí odbornou literaturu, sekundární zdroje jsou výhradně zahraniční. Zvolila reprezentativní vzorek literatury a její interpretace odpovídá intencím jejích autorů.

Jako velmi pozitivní je třeba hodnotit skutečnost, že autorka provedla vedle rozboru a analýzy literatury a relevantních dokumentů také původní sociologický výzkum (kvalitativní: polostandardizované hloubkové rozhovory) a po metodologické stránce jej dobře zvládla.

Autorka porozuměla teorii (Haasova teorie epistémické komunity, její modifikace, její teoretický kontext, možnosti její aplikace v jiné oblasti, než pro jakou byla původně navržena), teoretický rámec vyložila a jeho volbu věrohodně zdůvodnila, dokázala na jejím základě zformulovat jasnou výzkumnou otázku, stanovit hypotézy a zvolit odborně validní metodu ověření těchto hypotéz. Strukturu výkladu je logická, jednotlivé části na sebe navazují.

Charakter práce se od původního záměru v některých směrech odchýlil, vesměs však z důvodů metodologicky legitimních (změna situace v době, kdy výzkum již probíhal – „zmrazení“ práce na reformě terciárního vzdělání před okamžikem převodu do paragrafovaného znění zákona, vzhledem k důrazu Haasovy teorie na fázi agenda setting to ani neznamenal zásadní problém).

Slabiny práce jsou málo závažného rázu (stylistická topornost některých formulací, nadbytek dělicích interpunkčních znamének). Některé věci by celkovému vyznění práce prospěly, ale nejsou nezbytně nutné a nezavdávají důvod ku zhoršení hodnocení (např. možnost ilustrovat sdílené principy v kap. 2.1.1. a 2.1.2 citacemi z provedených rozhovorů).

Práce obsahuje také několik pasáží, nad něž bych postavil malý otazník, ale jde spíše o možnost rozdílné interpretace, nikoli o chybu autorky. Namátkou nabízím dvě:

S. 16: je opravdu vyčlenění politiků z epistémické komunity teoreticky inkonsistentní? Podle mého názoru je Haasovým primárním cílem snaha ukázat, do jaké míry ovlivňuje politická rozhodování Věda, pouze pro analytické účely kondenzovaná do podoby konkrétní skupiny a konkrétní policy. Legitimita epistémické komunity a jejích návrhů – zjednodušeně řečeno – vychází z autority Vědy jako privilegovaného zdroje kognitivních idejí, zatímco legitimita

politiků se odvozuje od idejí normativních. Proto je názor politika, jakkoli velkým by byl odborníkem, posuzován (veřejností, médií, ostatními politiky) jako názor jiného typu a pro určitá rozhodnutí méně relevantní, než názor vědce/experta. A proto, domnívám se, Haas samotné politické rozhodnutí o policy a politiky jako skupinu ze své teorie vyčlenil.

S. 29: Měla Bílá kniha opravdu velký potenciál difuze, když přicházela z tak novými myšlenkami? Třeba historický institucionalista by čekal spíše opak – zásadně nová věc bude mít potenciál difuze nízký. Sama autorka přitom odkazuje na s. 14 na Marierovu poznámku, pronesenou přesně v tomto smyslu...

Autorka uzavírá svou práci odpovědí na výzkumné otázky (skupina tvůrců Bílé knihy jako epistémická komunita, charakter jejího vlivu) a přináší i řadu dalších originálních zjištění (specifická role prof. Matějů, rozdíl mezi skutečnými tvůrci a formálními autory Bílé knihy, vzdor politickým a osobním přehradám relativně velká míra věcného konsensu napříč odborným a politickým spektrem a možné zdroje tohoto, vliv OECD jako další epistémické komunity a zdroje informací pro hodnotící zprávy této organizace – problém zacyklení zdrojů, spolupráce většiny tvůrců Bílé knihy s MŠMT na projektu explicitně určeném k hodnocení výsledků navrhovaných změn a k difuzi navrhovaných řešení v rámci odborné komunity i společnosti jako celku, skrytě probíhající implementace některých prvků reformy). Nabízí rovněž relevantní směr dalšího výzkumu tohoto tématu.

Shrnutí: Autorka prokázala dobrou orientaci v relevantní literatuře, schopnost vymezit a vyřešit výzkumný problém a odevzdala práci v nejlepším slova smyslu původní, což není u bakalářské práce podmínkou a nebývá to ani příliš časté. V kontextu bakalářských prací, které jsem měl možnost hodnotit je tato práce nadprůměrná. Práci navrhuji hodnotit známkou 1.

Martin Polášek, Ústav politologie FF UK
4.9. 2010

